

Az utcától a „katedráig” – Szemivel az élet

MÉSZÁROS GABRIELLA

Az ember legjobb barátja a kutya – tartja az ismert magyar mondás. A vakvezető kutya azonban ennél több. Nem csak barát, nem csak családtag, hanem szilárd támasz, aki nélkül nem lenne teljes az élet. Az alábbi írás példája annak, mekkora szerepe van a terápia és segítőkutyának.

Kulcsszavak: vakvezető kutya, esélyegyenlőség, önállóság lehetősége, közös nyelv, Szemi

A szülővé válás legismertebb és legtermészetesebb módja egy nő életében, hogy várandóssága végeztével világra hozza várva várt magzatát.

Nos, nekem az alternatív verzió ajándékában volt részem.

Azzal a különbséggel, hogy derült égből jött az áldás egy igencsak szőrös, négylábú személyében, akit Szeminek neveztem el.

Mészáros Gabi vagyok, egy bölcs, felelősségteljes 12 év körüli Golden Retriever fajtájú, személyi segítőkutya társa. Akkor már több éve látássérültként és nagyon rég óta kerekesszékesként éltem a mindennapjaimat, visszaintegrálódtam az aktív, független nők soraiba. A hétköznapi életemben igyekeztem úgy szervezkedni, hogy a lehető legkevesebb segítséget kelljen igénybe vennem. Megtanultam mindent, ami az önálló élethez kell. Vakon, kerekesszékesben közlekedni, sütni-főzni, mosni, sminkelni és minden egyéb dolgot, ami szükséges a teljes függetlenséghez.

Mikor már mindez megvolt és albérletet is találtam, a még létező úrt egy kutya képében láttam betöltődni. Régi álmom volt egy kis pamacs Golden Retriever, de valahogy sehogy nem akart összejönni.... kisvártatva fel is adtam a keresést.

Nagyjából. fél év telt el ebben a fázisban, majd új fordulatot vett az életem.

A barátaimmal éppen hazaértünk éjjel egy programról, mikor hozzánk szegődött egy kutya. Először csak messziről szemlélte a társaságot, majd miután konstatálta, hogy nem bántjuk egymást, közeledett hozzánk.

Teljes természetességgel ült le a kerekesszéke mellett, és hajtotta ölembe gondterhelt buksiját némi bátorítás és szeretet reményében a gyönyörű, zsemleszínű goldi, akire már régóta vágytam.

Természetesen ezt meg is kapta, hiszen szerelem volt első látásra.

Azonnal felöltött bennem hogy ez egészen biztosan nem a véletlen műve, sorsszerű a találkozásunk, így mivel gyakorlatilag vak vagyok – mindössze foltokat és szilüettek látok –, úgy döntöttem, legyen ő a szemem. Így a neve is ez lett, nemes egyszerűséggel: Szemi.

Azonnal még nem tudtam hazavinni, mert nem voltam felkészülve hogy ökirályfiságát fogadjam. Egy hétig egy kedves barátomnál lakott, majd költözött hozzám a fiatalúr.

Gazdi születik

Közös életünk második hetében nagyon fura lett Szemi. Kedvetlen volt, levert. Pár nap múlva halvány nyálkahártyával és hasmenéses tünetekkel vittem orvoshoz. Még jó, hogy egy látó barátunk is jött velünk, mert a Babéziózis diagnózisához legfontosabb információt – véres ürülék – ő látta csak.

Tehát a diagnózis megszületett, és az is, hogy az én alig megkapott gyönyörűségem konkrétan élet-halál között lebeg. Azonnal infúziót és 7–8 komponensű injekciót kapott. Nagyon rossz állapotban volt, az orvosi asztalon feküdt. Hogy átvészeljük ketten ép ésszel és lélekkel, minden kezelés alatt énekeltem neki. Belebújva a nem is olyan kicsi buksijába.

Az egy hétig tartó kúra után mindennek hála, ami szent és valaha az volt és lesz, Szemi jobban lett, visszanyerte eredeti habitusát, és maradandó károsodása sem lett.

Itt váltunk szerintem igazi, elválaszthatatlan párossá, itt tapasztaltam meg, hogy az életem nem volna ugyanaz, ha elveszíteném őt.

Valakivé válni

Szemi nagyon vehemens, a végletekig konok és önfejű volt, irtózatosan nagy egóval.

Ezek a tulajdonságok viszont előnynek számítanak egy vakvezetőnél és egy segítő-kutyánál sem annyira rossz indulás.... Az együttélésünket azonban ez rendkívül megnehezítette, ráadásul nem is beszéltünk „közös nyelvet”.

Nem maradt más hátra, keresni kellett olyan kiképzőt, aki segít nekünk. A Rex Kutyamentő Alapítvány egyik önkéntese járt el hozzánk és tanította Szemit, ezenkívül pedig engem is hogy hogyan kommunikáljak vele, hogyan gyakoroljunk stb.

Kemény munka volt a következő időszak témája. Folyamatosan alakult át Szemi, változott körülöttünk minden. Formálódott mindkettőnk jelleme, kialakult egy szimbiózis. Együtt munkálkodtunk egymásért. Ráadásul hogy segítővé válhasson, és a vehemenciája is kordában tartható legyen, az ivartalanító beavatkozásra is át kellett esnie. Tehát ember-telenül sokat tett ebbe a kapcsolatba!

Telt az idő, Szemi egyre ügyesebb lett. Az alap engedelmességi feladatokat csodálatosan csinálta már, jött mellettem, ült-feküdt, ahogy kértem és kerülni is tudott helyzettől függően, ahogy szükséges volt aktuálisan. Ekkorra már 5 hónapja töltöttünk együtt minden napot.

Itt újabb lépcső következett, meg kellett tanulnia vezetni engem, és vigyázni a közlekedésem biztonságára. Megtanulta hogyan kerültessen velem akadályt, miként jelezzen az útvonalainkon, hogy hol a rámpa, és miként engedjen át egy szűk helyen és még sorolhatnám.

Ez újabb legalább 6 hónap volt az életünkben, amit ráadásul Csepelen töltött a Vakvezetőkutya Kiképző Központban.

Mikor ennek a „kollégiumi” időszaknak is vége lett és újra találkozhattunk, tartottam tőle hogy újra kell majd kezdenünk az együttélési szabályok tanulásával – de nem így lett.

Folytatódott a magántanulói okítása, most következett a másik segítői funkció elsajátítása, a mozgássérült segítőé. Megtanult felvenni tárgyakat anyagminőségtől függetlenül, kinyitni az ajtót, becsukni egy fiókot, vagy ideadni nekem a valahol lerakott telefonomat. Mire ez életvitelszerű képességgé nőtte ki magát, eltelt újabb fél év-egy év.

Mikor már minden nagyon jól ment, és a Neo Magyar Segítőkutya Egyesület felkészítésén is rendszeresen részt vettünk, Szemi terápiás vizsgát, majd személyi segítő vizsgát tett. Ekkor közös életünk 3. événél járunk.

Ebben az időben már rendszeres látogatói voltunk számos általános és középiskolának, ahova érzékenyítő trénerként jártunk. Igen, mindketten.

Egyenlő esélyek Szemivel

Az Önálló Élet Egyesületnél (ÖNÉ) és a ParaDance egyesületnél is dolgozunk önkéntesként már évek óta. Mindkét szervezet foglalkozik társadalmi tudatformáló előadások, úgynevezett érzékenyítő tréningek tartásával.

Szemi egy-egy ilyen esemény lelkes és kihagyhatatlan résztvevője, imádják a gyerekek és viszont.

Amikor megérkezünk és a felnőtt pedagógusok üdvözölnek bennünket, mindig Szemi-bűvöletbe esnek, és ez a gyerekeknél még fokozottabban jelenik meg. Mondjuk Szemi ezért meg is tesz mindent. Kifejező pofija és tekintete mindig valami huncutságról árulkodik: hol kacsint a gyerekekre, hol fülét mozgatva okoz nekik kacagtató pillanatokot.

Sokat beszélgetünk egy ilyen előadáson: a gyerekek kérdéseket tehetnek fel az őket érdeklő kerekesszékes életmóddal kapcsolatos témákban, van szó baleset-megelőzésről is, és betekintést kapnak a hétköznapi életünkbe Szemivel. Természetesen a vége mindig egy nagy kutyulás, mikor feladatot lehet csinálni Szemivel, vagy csak szeretgetni, simogatni – amiért ő természetesen mindig nagyon hálás. Ilyenkor minden

esetben az a tapasztalat, hogy azok a gyerekek is kinyílnak, akik esetleg az óra folyamán inaktívak voltak. Kisebbségi csoportban könnyebben vállalja a véleményét, teszi fel a kérdését akár fogyatékoság témával kapcsolatban, akár a kutyával kapcsolatban. A lényeg minden esetben a megnyílás, valamint az a rendkívüli élmény, hogy „elfelejtik” hogy kerekesszékes vagyok, aki nem is lát. Mire ide ér az előadás, én Gabivá válok, akinek nagyon cucci a Szemije.

Azt hiszem, ezt bátran mondhatom, először nem is remélt célnak, de a társamnak köszönhetően minden tréning végeredménye ez az érzés.

Élet nyugdíjban

A napjaink ismét áttestek egy nagy átalakításra, mert az idő közben csak pörög és pörög, nem kímélve egyikünket sem. Szemim időközben 12 éves lett – az orvosa saccolása sze-

rint – és hirtelen nagyon megváltozott mind tempóját, mind ébren töltött idejét illetően. A tempó lassabb, az ébren töltött idő drasztikusan kevesebb lett. A látása és hallása is igen csak megromlott, és természetesen már nem terhelem egyáltalán.

Be kellett látnom, hogy azt a pörgős, reggeltől-estig rohanó életet nem tudjuk művelni közösen tovább, így sokat járom az utam egyedül, míg hűséges társam, aki egy új világot teremtett nekem, otthon vár és örül, mikor hazatérek. Most így élünk.

Számomra az ő akarata, kitartása, önfeláldozása példaértékű. Ott van az életem középpontjában már 6 éve. Velem van, ha öröm vagy bánat ér, vigasztal, ha valami bánt, és örül velem, ha boldog vagyok. Sikeresé tesz a tréneri munkámban, segíti a kapcsolódást a többi emberhez, feltételek nélkül képes szeretetet adni. Erre elég kevés kétlábú képes....

From street to 'teach' – life with my dog, Szemi

Man's best friend is the dog – says a well-known Hungarian proverb. But a dog is far more than a friend. He is not only a friend, a family member, but he is a huge support, without whom life would not be full. The following text gives an example, how important can a therapy or assistance dog be.

Keywords: *assistance dog, equal opportunity, possibility of self-reliance, mutual language, Szemi*

Mészáros Gabriella (2017): Az utcától a „katedráig” – Szemivel az élet. *Gyermeknevelés*, 5. 2. sz., 56–58.